
THỰC TRẠNG TÌNH HÌNH THU GOM MÁU CỦA TRUNG TÂM HUYẾT HỌC - TRUYỀN MÁU TỈNH NGHỆ AN TỪ NĂM 2010 - 2013

NGUYỄN VĂN HƯƠNG

Trung tâm Huyết học - Truyền máu Tỉnh Nghệ An

TÓM TẮT

Mục tiêu: Đánh giá hiệu quả hoạt động hiến máu tình nguyện tại Trung tâm Huyết học- Truyền máu (TTHH-TM) Tỉnh Nghệ An từ tháng 1/2010-12/2013.

Đối tượng và phương pháp nghiên cứu: Nghiên cứu mô tả hồi cứu kết hợp tiến cứu tình hình hiến máu tình nguyện tại Trung tâm Huyết học - Truyền máu Tỉnh Nghệ An và tại các điểm hiến máu ở các câu lạc bộ hiến máu tình nguyện, các trường Đại học, Cao Đẳng, Trung học chuyên nghiệp và các điểm hiến máu tình nguyện ở các Huyện - Thị trên địa bàn Nghệ An, Hà Tĩnh.

Kết quả: Từ khi thành lập Trung tâm Huyết học - Truyền máu Tỉnh Nghệ An thì lượng máu tình nguyện Trung tâm thu gom năm 2013 tăng gấp 2,65 lần, tại TTHH-TM tăng 1,54 lần năm 2010, không còn tình trạng bán máu chuyên nghiệp trên địa bàn. Hầu hết các huyện đã tổ chức được hiến máu tình nguyện với tỷ lệ tăng gấp 7,3 lần so với năm 2010. Đặc biệt, các huyện vùng miền núi cao đã tổ chức được phong trào

hiến máu tình nguyện từ năm 2012. Những trường Đại học, Cao đẳng, Trung cấp đã thành lập được câu lạc bộ hiến máu tình nguyện thì phong trào hiến máu bền vững và ổn định nguồn máu cung cấp hơn.

Kết luận: Phong trào hiến máu tình nguyện ở Trung tâm Huyết học- Truyền máu tỉnh Nghệ An ngày càng bền vững và ổn định nguồn máu cung cấp cho khám chữa bệnh.

Từ khoá: Hiến máu tình nguyện, người cho máu, thu gom máu.

SUMMARY

RESULT OF VOLUNTARY BLOOD DONATION IN NGHE AN HEMATOLOGY AND BLOOD TRANSFUSION CENTER FROM 2010 TO 2013

Objective: Assessing the effectiveness of voluntary blood donation activities at the Nghe An Hematology and Blood Transfusion Center from January 2010 to December.

Material and method: Retrospective descriptive study combined prospective with volunteer blood

donors to give blood at the Nghe An Hematology and Blood Transfusion Center and at the point of donating blood at the blood donation club volunteers, universities, colleges, technical schools and voluntary blood donation sites in the district - in the Nghe An and Ha Tinh.

Result: Since the establishment of the Nghe An Hematology and Blood Transfusion Center, the number of voluntary blood collection centers in 2013 increased 2.65 times in 2010, no state sales professional in the area of blood. Most of the districts organized voluntary blood donation with rate increased to 7.3 times compared with 2010. In particular, the high mountainous districts have organized voluntary blood donation movement in 2012. The universities, colleges, has established clubs of voluntary blood donation, the blood donation movement is more sustainable and source of blood supply is more stable.

Conclusion: Voluntary blood donation movement in the Nghe An Hematology and Blood Transfusion Center increasingly sustainable and stable source of blood supply for medical treatment.

Keywords: Voluntary blood donation, blood donors, blood collection.

ĐẶT VẤN ĐỀ

Ngày nay y học truyền máu đã thu được nhiều thành tựu to lớn và cũng gặp nhiều thách thức như: Tổ chức hệ thống truyền máu, nguồn cung cấp máu và vấn đề an toàn truyền máu [2]. Theo ước tính của tổ chức y tế thế giới, số đơn vị máu cần cho điều trị ở mỗi nước, mỗi năm tối thiểu phải bằng 2% dân số [10]. Để đánh giá kết quả đáp ứng nhu cầu và người ta đánh giá một số chỉ số chính về tiếp nhận máu như: tỷ lệ% dân số hiến máu, tỷ lệ hiến máu, tỷ lệ hiến máu nhắc lại, số lần hiến máu trung bình / người/ năm...

Trên thế giới có khoảng hơn 8.000 ngân hàng máu tiếp nhận máu ở mức độ trung bình 10.000 đơn vị máu/ năm; tỷ lệ hiến máu dưới 1% dân số còn khá phổ biến ở các nước đang chậm phát triển; có hơn 60 quốc gia đạt 100% máu thu nhận ở người hiến máu tình nguyện. Với việc phải đối mặt với tình trạng thiếu máu phục vụ cho điều trị, đặc biệt là thiếu máu vào dịp Hè và Tết hàng năm đặt cho Trung tâm Huyết học- Truyền máu Tỉnh Nghệ An một yêu cầu phải khắc phục và giảm thiểu tình trạng thiếu máu. Từ mục tiêu đó, một mặt phối hợp với Hội Chữ Thập đỏ điều chỉnh lại lịch lấy máu giữa các lực lượng hiến máu nhằm tăng số lượng lấy máu; Một mặt, Trung tâm Huyết học- Truyền máu Tỉnh Nghệ An chủ động tuyên truyền, vận động các đối tượng hiến máu tiềm năng trên nguồn cung cấp máu của khối các đơn vị trên địa bàn mà trước đây chưa tiếp cận tuyên truyền, vận động các đơn vị tổ chức hiến máu trong dịp Hè và Tết. Tiếp cận và tuyên truyền vận động tại các cơ quan nhà nước có số lượng lao động lớn và có tổ chức Đoàn Thanh niên, Công đoàn nhưng chưa từng tổ chức hiến máu tình nguyện. Để tổng kết,

đánh giá hoạt động hiến máu tình nguyện trên địa bàn, chúng tôi tiến hành thực hiện đề tài nhằm mục tiêu: Đánh giá hiệu quả hoạt động hiến máu tình nguyện tại Trung tâm Huyết học- Truyền máu Tỉnh Nghệ An từ năm 2010-2013.

ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

1. Đối tượng nghiên cứu

- Người cho máu tình nguyện đến hiến máu tại Trung tâm Huyết học - Truyền máu Tỉnh Nghệ An.

- Người cho máu tình nguyện hiến máu tại các điểm hiến máu ở các trường Đại học, Cao Đẳng, Trung học chuyên nghiệp; Tại các câu lạc bộ hiến máu tình nguyện; Tại các điểm hiến máu tình nguyện ở các Huyện - Thị trên địa bàn Nghệ An và Hà Tĩnh.

2. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu mô tả hồi cứu và tiến cứu.

Thời gian nghiên cứu: từ tháng 1/2010 đến tháng 12/2013.

3. Xử lý số liệu: Theo chương trình phần mềm SPSS 16.0.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Qua nghiên cứu tình hình thu gom máu tại trung tâm Huyết học – Truyền máu Tỉnh Nghệ An trong 4 năm (từ tháng 1/2010 đến tháng 12/2013) chúng tôi thu được những kết quả như sau:

Bảng 1. Tổng hợp tình hình tiếp nhận máu trong 4 năm (2010-2013)

Năm	2010	2011	2012	2013
Số lượng máu (đơn vị 250ml)	5.327	7.822	10.317	14.116
Tỷ lệ% so với kế hoạch	106,5	111,7	103,0	100,8

Tổng số đơn vị máu tiếp nhận tăng dần theo các năm, năm 2013 số đơn vị máu tiếp nhận được gấp 2,65 lần năm 2010.

Bảng 2. Tổng hợp tình hình tiếp nhận máu tại các điểm hiến máu (cố định và lưu động):

Năm	2010	2011	2012	2013	Tổng
Tại trung tâm HHTM (điểm HM cố định)	2.473 (45,57%)	2.128 (27,20%)	2.137 (20,71%)	3.079 (21,81%)	9.817 (26,12%)
Tại các huyện (điểm HM lưu động)	1.104 (20,34%)	2.326 (29,75%)	6.046 (58,61%)	8.047 (57,01%)	17.523 (46,62%)
Tại điểm hiến máu ở các trường	1.750 (34,09%)	3.368 (43,05%)	2.134 (20,68%)	2.990 (21,18%)	10.242 (27,26%)
Tổng	5.327 (100%)	7.822 (100%)	10.317 (100%)	14.116 (100%)	37.582 (100%)

Tổng số đơn vị máu tiếp nhận tại điểm hiến máu

cố định tại Trung tâm Huyết học - Truyền máu và các điểm hiến máu lưu động tại các Huyện - Thị xã tăng dần theo các năm; Nhưng tại các điểm hiến máu ở các trường thì vẫn chưa ổn định.

Bảng 3. Tiếp nhận máu của người hiến máu tình nguyện, người nhà bệnh nhân và nhân viên y tế hiến máu tại điểm hiến máu cố định Trung tâm Huyết học - Truyền máu

Năm		2010	2011	2012	2013
Người hiến máu tình nguyện	Số lượng	1.130	805	687	1.742
	Tỷ lệ(%)	20,8	10,3	6,7	12,3
Người nhà hiến máu	Số lượng	1.199	1.033	1.125	1.150
	Tỷ lệ(%)	22,1	13,2	10,9	8,2
Nhân viên y tế	Số lượng	94	95	222	187
	Tỷ lệ(%)	1,7	1,2	2,2	1,3
Nhượng máu từ Viện HHTM TW	Số lượng	50	195	103	0
	Tỷ lệ(%)	0,9	2,5	1,0	0

Tại điểm hiến máu cố định ở Trung tâm Huyết học - Truyền máu năm 2013 tăng 1,54% so với năm 2010. Số đơn vị máu cần huy động từ người nhà, từ nhân viên y tế để giải quyết tình trạng cấp cứu không có biến động nhiều trong 4 năm. Năm 2013, Trung tâm Huyết học- Truyền máu chưa phải nhượng máu từ Viện Huyết học - Truyền máu Trung ương.

Bảng 4. Tiếp nhận máu tình nguyện của các trường và các Huyện - Thị xã

Năm		2010	2011	2012	2013
Tại các Trường Đại học, Cao đẳng, Trung cấp	Số lượng	2.050	3.956	2.630	3.779
	Tỷ lệ(%)	37,8	50,6	25,5	26,8
Tại các Huyện - Thị xã	Số lượng	1.104	2.326	6.046	8.047
	Tỷ lệ(%)	20,34	29,73	58,6	57,0

Số lượng các đơn vị máu thu gom được tại các điểm lấy máu ở các trường Đại học, Cao đẳng, Trung cấp chưa thực sự ổn định; Nhưng số lượng các đơn vị máu thu gom được từ phong trào hiến máu ở các Huyện - Thị xã tăng rất nhanh (năm 2013 tăng gấp 7,3 lần năm 2010).

Bảng 5. Tiếp nhận máu tình nguyện tại các câu lạc bộ của các trường và các trường chưa có câu lạc bộ hiến máu

Năm		2010	2011	2012	2013
3 trường có câu lạc bộ hiến máu tình nguyện	Số lượng	1.432	2.303	1.600	2.140
	Tỷ lệ(%)	26,9	29,5	15,5	15,2
11 trường chưa thành lập câu lạc bộ hiến máu tình nguyện	Số lượng	618	1653	1.030	1.639
	Tỷ lệ(%)	11,6	21,1	10,0	11,6

Đối với các trường Đại học, Cao đẳng, Trung cấp chưa thành lập được câu lạc bộ (CLB) thì số lượng các đơn vị máu thu gom được hằng năm được tỷ lệ thấp hơn các trường đã thành lập được CLB hiến

máu tình nguyện.

Bảng 6. Thu gom máu tình nguyện tại các điểm ở Huyện- Thị xã trên địa bàn

Năm		2010	2011	2012	2013
Các đơn vị trên địa bàn thành phố Vinh	Số lượng	276	713	1.954	1.902
	Tỷ lệ (%)	5,1	9,1	18,9	13,5
Khối các huyện đồng bằng và thị xã	Số lượng	597	1.333	3.319	4.079
	Tỷ lệ (%)	11,1	17,0	32,2	28,9
Khối các huyện vùng núi thấp	Số lượng	350	413	897	1.724
	Tỷ lệ (%)	6,5	5,3	8,7	12,2
Khối các huyện vùng núi cao	Số lượng	0	0	289	631
	Tỷ lệ (%)	0,0	0,0	2,8	4,5

Có sự thay đổi rõ rệt về số lượng các đơn vị thu gom được ở 4 khu vực tăng dần theo các năm; So với năm 2010 thì đến năm 2013, lượng máu thu gom được ở cụm các đơn vị trên địa bàn thành phố Vinh tăng 3,96 lần, các Huyện đồng bằng và thị xã tăng 6,83 lần, các huyện vùng núi thấp tăng 4,93 lần đặc biệt năm 2010,2011, các huyện miền núi cao chưa có phong trào hiến máu tình nguyện, nhưng năm 2012 và năm 2013 đã xây dựng được phong trào hiến máu tình nguyện và đã thu gom được máu tình nguyện.

BÀN LUẬN

Qua nghiên cứu tình hình thu gom máu tại Trung tâm Huyết học – Truyền máu Tỉnh Nghệ An trong 4 năm (từ tháng 1/2010 đến tháng 12/2013) chúng tôi thu được những kết quả như sau: Trước năm 2010, lượng máu mà Trung tâm Huyết học - Truyền máu Tỉnh Nghệ An tiếp nhận được rất hạn chế và có nguồn máu từ những người hiến máu chuyên nghiệp. Từ khi thành lập Trung tâm Huyết học – Truyền máu Tỉnh Nghệ An năm 2010 đến nay, cùng với ban chỉ đạo hiến máu tình nguyện của tỉnh và hội chữ thập đỏ tỉnh đã phối hợp chặt chẽ trong các khâu tuyên truyền vận động hiến máu đến tận các Huyện - Thị xã, tổ chức thu gom máu khi tình trạng thiếu máu vào dịp hè lại xảy ra, Trung tâm Huyết học - Truyền máu Tỉnh xác định được rằng: ngoài sự tuyên truyền vận động của ban chỉ đạo các cấp cùng với hội chữ thập đỏ các cấp của tỉnh nhà; Trung tâm đã chủ động tổ chức được nhiều hình thức tuyên truyền vận động đa dạng khác nhau, sinh động, thực tiễn và phù hợp với hoàn cảnh của địa phương: Tổ chức hội thanh niên tình nguyện hiến máu nhân đạo, thành lập thêm các câu lạc bộ tuyên truyền hiến máu nhân đạo, các câu lạc bộ những người nhóm máu hiếm. Riêng các tổ chức chính quyền ở các cấp đã nâng cao được nhận thức hiến máu tình nguyện cho người dân, tạo được tình cảm niềm tin của người dân về hiến máu tình nguyện, đã giải thích được người dân hiến máu, làm cho họ chuyển đổi hành vi về hiến máu tình nguyện, tổ chức các điểm hiến máu lưu động và cố định, chăm sóc và tư vấn cho người hiến máu. Tham gia quảng bá bằng hình ảnh, bằng nhiều hình thức; tổ chức thuyết phục được người hiến máu có tình cảm niềm tin và thái độ tích cực đối với tổ chức hiến máu. Theo Ngô Mạnh Quân và Nguyễn Anh Tri [4], [6], [7] thì trong công tác tuyên truyền vận động phải là cho

mọi đối tượng tham gia và đặc biệt là ngoài lực lượng sinh viên còn phải có lực lượng đoàn viên công đoàn, công chức, một số đơn vị quân đội, công an, cán bộ y tế, nông dân từ người kinh đến người dân tộc tham gia. Bên cạnh đó do Trung tâm mới thành lập nên có nhiều chức năng như: Cung cấp máu cho bệnh viện trong và ngoài tỉnh, có nhiều máy móc, và các thiết bị đựng chế phẩm máu, ngoài ra Trung tâm còn có chỉ đạo tuyến tiếp nhận các kỹ thuật mới, tổ chức thu gom máu, cung cấp máu và truyền máu an toàn, triển khai các kỹ thuật điều trị bệnh máu và cơ quan tạo máu nên nhu cầu đòi hỏi ngày càng nhiều. Do vậy, Tổng số đơn vị máu tiếp nhận tăng dần theo các năm, Năm 2013 số đơn vị máu tiếp nhận được gấp 2,65 lần năm 2010. Tại điểm hiến máu cố định ở Trung tâm Huyết học- Truyền máu năm 2013 tăng 1,54% so với năm 2010. Số đơn vị máu cần thu gom từ người nhà, từ nhân viên y tế để giải quyết tình trạng cấp cứu không có biến động nhiều trong 4 năm. Năm 2013. Đặc biệt, trước khi thành lập Trung tâm thì Bệnh viện Hữu nghị đa khoa Nghệ An thường xuyên phải ra Viện Huyết học- truyền máu Trung ương để xin nhượng máu về phục vụ cho khám và điều trị. Nhưng nhờ có sự chủ động sáng tạo trong việc xây dựng kế hoạch và tổ chức thu gom máu hợp lý cũng như tổ chức tốt Lễ Hội Xuân Hồng và Hành Trình Đỏ theo ý kiến chỉ đạo của Trung ương hội chữ thập đỏ Việt Nam và Viện Huyết học- Truyền máu Trung ương thì năm 2012 và 2013 Trung tâm Huyết học- Truyền máu chưa phải nhượng máu từ viện Huyết học- Truyền máu Trung ương để phục vụ cho toàn Tỉnh Nghệ An. Việc này cũng đã khắc phục được tình trạng thiếu máu trong dịp Hè và dịp Tết, đây cũng là nhận xét chung của nhiều tác giả [5], [6], [8], [9].

- Tại các Trường Đại học, Cao đẳng, Trung cấp lực lượng máu thu gom được trong 4 năm (2010 - 2013) không ổn định do các trường phụ thuộc vào số lượng học sinh, sinh viên cùng với thể chất của những đối tượng này và cũng có thể do khâu truyền truyền vận động chưa nhiều, chưa đúng phương pháp tình nguyện viên chưa hiểu biết sâu rộng về việc hiến máu, việc hiến máu chưa kết hợp khen thưởng kịp thời vì vậy phải thành lập tổ chức CLB hiến máu phải đề ra mục đích, nhiệm vụ của CLB, nói rõ nội dung hình thức của CLB. CLB hoạt động phải có nội quy, quy chế cụ thể thời gian hoạt động, phải có cán bộ chủ chốt nhiệt tình, tâm huyết và có năng lực, phải có sự quan tâm của lãnh đạo, khen thưởng kịp thời những tình nguyện viên đã hiến máu nhiều lần. Số lượng các đơn vị máu thu gom được tại các điểm lấy máu ở các trường Đại học, Cao đẳng, Trung cấp chưa thực sự ổn định; Đối với các trường Đại học, Cao đẳng, Trung cấp chưa thành lập được câu lạc bộ thì số lượng các đơn vị máu thu gom được hằng năm được tỷ lệ thấp hơn các trường đã thành lập được câu lạc bộ hiến máu tình nguyện. Nguyên nhân, là do Các trường có CLB hiến máu tình nguyện nhiều hơn gấp 10 lần so với các trường còn lại chưa có CLB hiến máu. CLB hiến máu được sự quan tâm của TT

HH - TM cùng Hội chữ thập đỏ được đào tạo tập huấn cơ bản về vận động hiến máu nên đã phát huy được hết khả năng, mỗi thành viên hàng say và có khả năng vận động được nhiều người hiến máu trong các buổi hiến máu do TTHH-TM học tổ chức.

Vì CLB đã có nhiều hoạt động phong phú, hấp dẫn thuyết phục được đông đảo người tham gia hưởng ứng phong trào hiến máu tình nguyện, đáp ứng được tâm tư, nguyện vọng, sở thích của nhiều người mong muốn được đóng góp sức lực của mình trong tình nguyện hiến máu, giúp các tổ chức tham gia hiến máu hoàn thành nhiệm vụ nặng nề của mình trong việc tình nguyện hiến máu. Đã tổ chức được lực lượng hiến máu dự bị an toàn sẵn sàng hiến máu trong những trường hợp cần thiết. CLB hiến máu là một môi trường tốt giúp mọi người học tập tốt và cống hiến tình nguyện hiến máu. CLB hiến máu đã tham gia tuyên truyền, vận động nâng cao nhận thức chuyển đổi thái độ và hành vi của người dân về việc hiến máu tình nguyện. CLB đã tuyển chọn người hiến máu và tổ chức các điểm hiến máu chăm sóc, tư vấn cho người hiến máu. Bảo vệ chăm sóc sức khỏe cho người hiến máu trong trường hợp khẩn cấp. Ngoài ra còn có sự quan tâm của Hiệu trưởng, Bí thư đoàn trường, chủ tịch hội học sinh- sinh viên trong phong trào và cũng đã tổ chức khen thưởng kịp thời tình nguyện viên có nhiều đóng góp cho phong trào hiến máu.

- Tại các Huyện và Thị xã: Do đã kiện toàn lại ban chỉ đạo hiến máu tình nguyện cấp tỉnh, các Huyện- Thị xã đều đã thành lập được ban chỉ đạo hiến máu cùng với sự cố gắng nỗ lực trong công tác truyền truyền, vận động, xây dựng kế hoạch, lên kế hoạch cụ thể và chi tiết cùng với ban chỉ đạo hiến máu tình nguyện với các tổ chức chính trị xã hội của các Huyện và thị xã. Bên cạnh đó, do được sự hỗ trợ các tổ chức, đoàn thể như Hội chữ thập đỏ, Hội Phụ nữ, Đoàn Thanh niên, công đoàn, hội cựu chiến binh ngày càng nhân rộng, tuyên truyền viên không chỉ có lòng nhiệt tình, tâm huyết, tinh thần trách nhiệm cao, bền bỉ và kiên trì mà còn có kiến thức chuyên môn về máu, an toàn về máu rất sâu rộng, kỹ năng vận động quần chúng rất tốt, ngoài ra được sự quan tâm của Tỉnh phát động phong trào hiến máu tình nguyện cho toàn tỉnh và giao chỉ tiêu cho các huyện nên kết quả thu gom máu đạt rất cao. Do vậy, có sự thay đổi rõ rệt về số lượng các đơn vị thu gom được ở 4 khu vực tăng dần theo các năm. So với năm 2010 thì đến năm 2013, số lượng các đơn vị máu thu gom được tăng rất nhanh (năm 2013 tăng gấp 7,3 lần năm 2010). Lượng máu thu gom được ở cụm các đơn vị trên địa bàn thành phố Vinh tăng tăng 3,96 lần, các Huyện đồng bằng và thị xã tăng 6,83 lần, các huyện vùng núi thấp tăng 4,93 lần đặc biệt năm 2010,2011, các huyện miền núi cao chưa có phong trào hiến máu tình nguyện, nhưng năm 2012 và năm 2013 đã xây dựng được phong trào hiến máu tình nguyện và đã thu gom được máu tình nguyện. Ngoài ra Trung tâm còn xây dựng được lực lượng hiến máu dự bị hầu hết khắp các huyện miền núi xa xôi để kịp thời phục

vụ cho cấp cứu tai nạn thương tích giống như những đề xuất của Ngô Mạnh Quân, Nguyễn Anh Trí và nhiều tác giả trong và ngoài nước [1], [3], [6], [10].

KẾT LUẬN

Trước năm 2010, Nghệ An vẫn còn tình trạng bán máu chuyên nghiệp, nhưng từ khi thành lập Trung tâm Huyết học- Truyền máu Tỉnh Nghệ An thì công tác thu gom máu tình nguyện tại Trung tâm từ năm 2010 – 2013 có những bước phát triển đáng kể, lượng máu tình nguyện Trung tâm thu gom năm 2013 tăng gấp 2,65 lần năm 2010, và không còn tình trạng bán máu chuyên nghiệp trên địa bàn.

Trước năm 2010, phong trào hiến máu của nhân dân tỉnh Nghệ An chưa sâu rộng, hầu hết các huyện đã tổ chức được hiến máu tình nguyện với tỷ lệ tăng gấp 7,3 lần so với năm 2010. Đặc biệt, các huyện vùng miền núi cao đã tổ chức được phong trào hiến máu tình nguyện từ năm 2012.

Những trường Đại học, Cao đẳng, Trung cấp đã thành lập được câu lạc bộ hiến máu tình nguyện thì phong trào hiến máu bền vững và ổn định nguồn máu cung cấp hơn những trường chưa thành lập được câu lạc bộ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Trần Văn Bé và CS (1996) Khảo sát nguồn cho máu tình nguyện tại TP Hồ Chí Minh. Tạp chí Y học Việt Nam số 5/1996, trang 31 – 34.
2. Trần Thị Chi (2008). Tình hình hiến máu tình nguyện tại Khánh Hòa trong 11 năm (1997 – 2007). Tạp

chí Y học Việt Nam số 2/ 2008, trang 542 – 547.

3. Trương Thị Kim Dung (2008). Tình hình thu nhận và cung cấp máu tại BV Truyền máu Huyết học TP Hồ Chí Minh. Tạp chí Y học Việt Nam số 2/2008, trang 579 – 584.

4. Nguyễn Văn Nhữ, Ngô Mạnh quân, Nguyễn Anh Trí(2012), Khoa huyết học - tuyền máu các bệnh viện Tỉnh/ Thành phố với công tác xây dựng và duy trì nguồn người hiến máu tại địa phương, Một số chuyên đề huyết học - truyền máu- Bộ Y Tế, 32-39.

5. Đỗ Trung Phần (1995). Cung cấp máu và an toàn truyền máu là hai nhiệm vụ khẩn cấp hiện nay. Tạp chí số 9/1995, trang 167 – 170.

6. Ngô Mạnh quân, Nguyễn Anh Trí, Nguyễn Đức Thuận (2011), xây dựng lực lượng hiến máu dự bị thực chất, hiệu quả và bền vững, Tạp chí y học, 11/2011, Hà Nội.

7. Ngô Mạnh quân, Chử Nhật Hợp, Nguyễn Đức Thuận, Nguyễn Anh Trí (2012), tình nguyện viên với dịch vụ truyền máu, Một số chuyên đề huyết học - truyền máu- Bộ Y Tế, 40- 47.

8. Trần Ngọc Quế, Bùi Thị Mai An, Nguyễn Anh Trí (2012), Lịch sử phát triển và những vấn đề của truyền máu ngày nay, Một số chuyên đề huyết học - truyền máu- Bộ Y Tế, 48-63.

9. World Health Organization, international Federation of red Cross and Red Crescent Societies (2010), Towards 100% Voluntery Blood Donation, A Global For Action.